

UTJECAJ STIGMATIZACIJE NA MENTALNO ZDRAVLJE PACIJENATA S TUBERKULOZOM

KARAS M.¹, MAGDIĆ D.¹, RADMAN T.¹

¹ KBC ZAGREB, ZAGREB, Croatia
ZAVOD ZA RESPIRACIJSKE INFEKCIJE I TUBERKULOZU

Objective:

Tuberkuloza je i dan danas jedna od najozbiljnijih i najraširenijih zaraznih bolesti. Prema izvješću Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) iz 2022. godine u svijetu je 2021. godine tuberkulozom bilo zaraženo 10,6 milijuna ljudi, a 1,6 milijuna ljudi je umrlo. Po prvi put u posljednjih 20 godina SZO je izvijestila o porastu broja oboljelih od tuberkuloze i multirezistentne tuberkuloze uz povećanje broja smrtnih slučajeva. Kriza koja je pratila COVID-19 imala je velik utjecaj na dijagnostiku i liječenje tuberkuloze. Na početku pandemije zdravstvo se orijentiralo na održavanje osnovnih zdravstvenih usluga i hitnih slučajeva.

Stigmatizaciju možemo definirati kao proces negativnog obilježavanja osobe, dodavanja negativnih obilježja na temelju jedne karakteristike koju pojedinac posjeduje, u ovom slučaju to je zaraza tuberkulozom. Stigma je dakle oznaka srama i njena je funkcija da osobu označi manje vrijednim članom društva koji bi trebao biti isključen iz društva. Društvena stigmatizacija u ovom kontekstu znači da se osobe koje su zaražene tuberkulozom i one koje se povezuje sa zarazom etiketira kao

opasne ili neodgovorne, da im se pripisuju negativne osobine i diskriminira ih se, zbog čega se te osobe osjećaju loše ili manje vrijedno.

Stigma i diskriminacija prepoznate su kao jedne od najčešćih prepreka u borbi protiv epidemije tuberkuloze. Stigmatizacija oboljelih od tuberkuloze značajno utječe na mentalno zdravlje oboljelih, a samim time i na vrijeme kada će osoba odlučiti potražiti stručnu pomoć. Također utječe i na praćenje kontakata, istraživanje same epidemije, početak liječenja, pridržavanje zdravstvenih uputa i samu kvalitetu skrbi.

Stigmatizacija može dovesti i do samostigmacije. Dio oboljelih na stigmatu će reagirati tako da se slaže sa stereotipnim vjerovanjima. Takva uvjerenja rezultiraju sniženim samopoštovanjem, osjećajem bespomoćnosti i sramom što za posljedicu ima negativne učinke na samo liječenje kao što su negiranje bolesti, neredovito uzimanje lijekova pa čak i odustajanje od liječenja.

Za suzbijanje i prevenciju stigmatizacije oboljelih od tuberkuloze u društvu potrebna je edukacija ne samo oboljele osobe, već i cijele društvene zajednice.